

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

11. října 2007 *

Ve věci C-98/06,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článků 68 ES a 234 ES, podaná rozhodnutím Högsta domstolen (Švédsko) ze dne 8. února 2006, došlým Soudnímu dvoru dne 20. února 2006, v řízení

Freeport plc

proti

Ollemu Arnoldssonovi,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení A. Rosas, předseda senátu, U. Løhmus, J. Klučka (zpravodaj), P. Lindh a A. Arabadžev, soudci,

* Jednací jazyk: švédština.

generální advokát: P. Mengozzi,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Freeport plc M. Tagaeusem a C. Björndalem, advokater,
- za O. Arnoldssona A. Bengtssonem, advokat,
- za Komisi Evropských společenství L. Parpalou, V. Bottkou a A.-M. Rouchaud-Joët, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 24. května 2007,

vydává tento

Rozsudek

- ¹ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 6 bodu 1 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1, Zvl. vyd. 19/04, s. 42).

- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi společností britského práva Freeport plc (dále jen „Freeport“) a O. Arnoldssonem, který žaloval uvedenou společnost u jiného soudu, než kde má tato společnost své sídlo.

Právní rámec

- 3 Druhý, jedenáctý, dvanáctý a patnáctý bod odůvodnění nařízení č. 44/2001 stanoví:

„(2) Určité rozdíly mezi vnitrostátními pravidly pro určení příslušnosti a pro uznávání rozhodnutí ztěžují řádné fungování vnitřního trhu. Je třeba přijmout předpisy, které umožní sjednotit pravidla pro určení příslušnosti v občanských a obchodních věcech v mezinárodním ohledu a zjednodušit formality s ohledem na rychlé a jednoduché uznávání a výkon rozhodnutí členskými státy, pro které je toto nařízení závazné.

[...]

(11) Pravidla pro určení příslušnosti musí být vysoce předvídatelná a založená na zásadě, podle které je příslušnost obecně založena na místě bydliště [nebo sídla] žalovaného, a musí být na tomto základě vždy určitelná, kromě několika přesně určených případů, kdy předmět sporu nebo smluvní volnost stran opravňuje k použití odlišného určujícího hlediska. [...]

(12) Kromě místa bydliště [nebo sídla] žalovaného by měla existovat i jiná kritéria pro určení příslušnosti, založená na úzké vazbě mezi soudem a právním sporem nebo usnadňující řádný výkon spravedlnosti.

[...]

(15) V zájmu harmonického výkonu spravedlnosti je nezbytné minimalizovat možnost souběžných řízení a zajistit, aby ve dvou členských státech nebyla vydána vzájemně si odporující [protichůdná] rozhodnutí. [...]"

- 4 Článek 2 odst. 1 uvedeného nařízení, který se nachází v kapitole II oddílu 1 tohoto nařízení pod názvem „Obecná ustanovení“, stanoví:

„Nestanoví-li toto nařízení jinak, mohou být osoby, které mají bydliště [nebo sídlo] na území některého členského státu, bez ohledu na svou státní příslušnost žalovány u soudů tohoto členského státu.“

- 5 Podle článku 3 téhož nařízení, který je rovněž součástí uvedené kapitoly II oddílu 1:

„1. Osoby, které mají bydliště [nebo sídlo] na území některého členského státu, mohou být u soudů jiného členského státu žalovány pouze na základě pravidel stanovených v oddílech 2 až 7 této kapitoly.

2. Na tyto osoby nelze použít zejména pravidla pro určení příslušnosti uvedená v příloze I.“

6 Článek 5 nařízení č. 44/2001, který se nachází v oddíle 2 téže kapitoly II, nazvaném „Zvláštní příslušnost“, stanoví, že osoba, která má bydliště nebo sídlo na území některého členského státu, může být v jiném členském státě žalována za určitých podmínek.

7 Krom toho čl. 6 body 1 a 2 téhož nařízení, který rovněž tvoří součást uvedeného oddílu 2, stanoví:

„Osoba, která má bydliště [nebo sídlo] na území některého členského státu, může být též žalována,

1) je-li žalováno více osob společně, u soudu místa, kde má bydliště [nebo sídlo] některý z žalovaných, za předpokladu, že právní nároky jsou spojeny tak úzce, že je účelné je vyšetřit a rozhodnout o nich společně, aby se zabránilo vydání vzájemně si odporujících rozhodnutí v oddělených řízeních [možnosti dojit v oddělených řízeních k protichůdným soudním rozhodnutím];

2) jedná-li se o žalobu o záruku nebo o intervenční žalobu, u soudu, u něhož byla podána původní žaloba, ledaže by toto řízení bylo zahájeno pouze proto, aby tato osoba byla odňata soudu, který je pro ni příslušný.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 8 Společnost, se kterou O. Arnoldsson spolupracoval, od roku 1996 uskutečňovala projekty rozvoje obchodních center typu „outletových obchodů“ na různých místech v Evropě. Freeport získala od této společnosti několik těchto projektů, zejména nejpokročilejší z nich, projekt nacházející se v Kungsbacka (Švédsko).
- 9 Na schůzce dne 11. srpna 1999 mezi O. Arnoldssonem a generálním ředitelem společnosti Freeport došlo k ústní dohodě, že O. Arnoldsson osobně získá provizi za dokončení projektu ve výši 500 000 GBP při otevření outletového obchodu v Kungsbacka.
- 10 Písemným závazkem ze dne 27. srpna 1999 Freeport potvrdila uvedenou ústní dohodu s tím, že doplnila tři podmínky pro platbu provize. Olle Arnoldsson tyto podmínky přijal, přičemž jedna z nich stanovila, že platba, kterou obdrží, bude provedena společností, která se stane majitelem lokality v Kungsbacka. Po nových jednáních Freeport zaslala O. Arnoldssonovi písemné potvrzení s datem 13. září 1999 o dohodě s ním uzavřené (dále jen „dohoda“).
- 11 Po oficiálním otevření dne 15. listopadu 2001 je outletový obchod v Kungsbacka ve vlastnictví společnosti švédského práva Freeport Leisure (Sweden) AB (dále jen „Freeport AB“), která zajišťuje jeho správu. Tato společnost je vlastněná dceřinou společností Freeport, která vykonává 100% kontrolu nad Freeport AB.
- 12 Olle Arnoldsson požadoval jak od Freeport AB, tak od Freeport platbu provize, na které se dohodl s posledně uvedenou společností. Freeport AB odmítla platbu s odůvodněním, že není stranou dohody a že ostatně v okamžiku, kdy tato dohoda byla uzavřena, ani neexistovala.

- 13 Vzhledem k tomu, že neobdržel žádnou úhradu, O. Arnoldsson podal dne 5. února 2003 žalobu k Göteborgs tingsrätt, aby byla těmito dvěma společnostem uložena solidární povinnost uhradit mu částku 500 000 GBP, nebo odpovídající částku ve švédské měně, navýšenou o úroky.
- 14 K založení příslušnosti tohoto soudu vůči Freeport založil O. Arnoldsson svou žalobu na čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001.
- 15 Freeport uplatnila důvod vycházející ze skutečnosti, že není usazena ve Švédsku a že mezi žalobami neexistuje dostatečně úzký vztah k odůvodnění příslušnosti Göteborgs tingsrätt ve smyslu uvedeného ustanovení. V tomto ohledu Freeport tvrdila, že základem žaloby směřující proti ní je smlouva, zatímco základem žaloby podané proti Freeport AB je delikt ní či kvazidelikt ní odpovědnost z důvodu neexistence smluvního vztahu mezi O. Arnoldssonem a touto společností. Tento rozdíl právních základů žalob směřujících proti Freeport AB a Freeport je takové povahy, že neumožňuje použití čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001, neboť mezi oběma žalobami nelze prokázat žádný vztah souvislosti.
- 16 Důvod nepřípustnosti byl Göteborgs tingsrätt zamítnut.
- 17 Freeport podala odvolání k Hovrätten för Västra Sverige, který její odvolání zamítl.
- 18 Tato společnost se poté obrátila na Högsta domstolen, který ve svém předkládacím rozhodnutí uvádí, že Soudní dvůr v rozsudku ze dne 27. září 1988, Kalfelis (189/87, Recueil, s. 5565), rozhodl, že soud příslušný na základě čl. 5 bodu 3 úmluvy ze dne

27. září 1968 o pravomoci soudů a výkonu soudních rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních (Úř. věst. 1972, L 299, dále jen „Bruselská úmluva“) k tomu, aby rozhodl o části žaloby týkající se delikt ní odpovědnosti, není příslušný k rozhodnutí o ostatních částech téže žaloby, které se delikt ní odpovědnosti netýkají. Podle předkládajícího soudu z toho Soudní dvůr dovodil v bodě 50 rozsudku ze dne 27. října 1998, Réunion européenne a další (C-51/97, Recueil, s. I-6511), že v případě dvou žalob v rámci jednoho a téhož řízení o náhradu škody, které směřují proti různým žalovaným a z nichž jedna se zakládá na smluvní odpovědnosti a druhá na odpovědnosti delikt ní, se nelze domnívat, že je mezi nimi dán vztah souvislosti. Předkládající soud si tak přeje ověřit, zda předmětem žaloby ve vztahu k Freeport AB je smlouva, ačkoliv závazek této společnosti nebyl přijat ani jejím statutárním orgánem, ani jejím zmocněncem.

19 Týž soud krom toho zdůrazňuje, že v bodech 8 a 9 výše uvedeného rozsudku Kalfelis Soudní dvůr rozhodl, že výjimka uvedená v čl. 6 bodě 1 Bruselské úmluvy, odchylující se od zásady příslušnosti soudů státu bydliště nebo sídla žalovaného, musí být vykládána tak, aby nemohla zpochybnit samotnou existenci této zásady zejména tím, že by umožnila žalobci podat žalobu směřující proti více žalovaným s jediným cílem odejmout některého z nich soudům členského státu, ve kterém má bydliště či sídlo. Předkládající soud nicméně uvádí, že ačkoliv čl. 6 bod 2 nařízení 44/2001 takovou situaci výslovně zmiňuje, v případě bodu 1 téhož článku tomu tak není. Táže se, jakým způsobem je v tomto ohledu třeba tento bod 1 vykládat.

20 Předkládající soud se krom toho zabývá otázkou, zda pravděpodobnost, že bude vyhověno žalobě podané proti žalovanému u soudů státu, kde má bydliště nebo sídlo, se musí posuzovat jiným způsobem při přezkoumávání otázky nebezpečí protichůdných řešení zmíněného v čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001. Před tímto soudem Freeport uplatnila, že neexistovalo žádné nebezpečí protichůdných rozhodnutí. Podle ní dle švédského práva nemohou dohody zavazovat třetí osobu,

v projednáváním případě Freeport AB, aby provedla platbu. Freeport z toho vyvodila, že žaloba směřující proti Freeport AB postrádá zákonný podklad a byla podána pouze proto, aby bylo možno žalovat Freeport u švédského soudu.

- 21 Za těchto podmínek se Högsta domstolen rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Má být žaloba, která je založena na údajné platební povinnosti akciové společnosti způsobené přijatým závazkem, považována za žalobu, jejímž předmětem je smlouva, pro účely použití čl. 6 bodu 1 nařízení [...] č. 44/2001 [...], i přesto, že osoba, která přijala závazek, nebyla ani statutárním orgánem uvedené společnosti, ani jejím zmocněncem?
- 2) Je-li odpověď na první otázku kladná: Je podmínkou soudní příslušnosti podle čl. 6 bodu 1, kromě podmínek výslovně uvedených v tomto článku, že žaloba proti osobě, která má bydliště nebo sídlo na území státu, ve kterém má sídlo soud, nebyla podána pouze z toho důvodu, aby o žalobě proti jinému žalovanému mohl rozhodnout jiný soud, než který by byl jinak příslušný rozhodnout?
- 3) Je-li odpověď na druhou otázku záporná: Musí být pravděpodobnost, že bude vyhověno žalobě podané proti žalovanému s bydlištěm nebo sídlem v témže státě, ve kterém se nachází soud, posuzována jiným způsobem při přezkoumávání otázky nebezpečí protichůdných řešení zmíněného v čl. 6 bodě 1?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 22 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda žaloba, která je založena na údajné platební povinnosti akciové společnosti způsobené přijatým závazkem, má být pro účely použití čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001 považována za žalobu, jejímž předmětem je smlouva, i přesto, že osoba, která přijala závazek, nebyla ani statutárním orgánem uvedené společnosti, ani jejím zmocněncem.

Vyjádření předložená Soudnímu dvoru

- 23 Jak účastníci původního řízení, tak Komise Evropských společenství připomínají, že pojem „předmět sporu, který tvoří smlouva“, nemůže být chápán tak, že se týká situace, v níž neexistuje žádný svobodně přijatý závazek jedné smluvní strany vůči druhé. Odkazují v tomto bodě na judikaturu Soudního dvora týkající se čl. 5 bodu 1 Bruselské úmluvy, jejíž ustanovení jsou v podstatě totožná s ustanoveními nařízení č. 44/2001 (viz zejména rozsudek ze dne 17. června 1992, Handte, C-26/91, Recueil, s. I-3967, bod 15; výše uvedený rozsudek Réunion européenne a další, bod 17, a rozsudek ze dne 17. září 2002, Tacconi, C-334/00, Recueil, s. I-7357, bod 23).
- 24 Na základě tohoto připomenutí Freeport dovozuje neexistenci smluvních vztahů mezi Freeport AB a O. Arnoldssonem, jelikož prvně uvedená společnost nepřijala závazek vůči poslední uvedenému. Tvrdí, že žádný statutární orgán nebo

zmocněnec společnosti Freeport AB nepřijal žádný závazek vůči uvedené osobě a že tato společnost ani dodatečně neschválila dohodu o platbě dlužné částky.

- 25 Olle Arnoldsson připouští, že ke dni uzavření dohody nebyla žádná společnost majitelem outletového obchodu v Kungsbacka, který ještě nebyl otevřen. Upřesňuje, že k témuž datu tu nemohl být statutární orgán nebo zmocněnec způsobilý zastupovat Freeport AB. Nicméně tvrdí, že jednak Freeport uzavřela dohodu jak na vlastní účet, tak na účet budoucí společnosti vlastníci uvedený obchod, a že jednak na základě takové dohody Freeport dala pokyn budoucí společnosti, a sice Freeport AB, aby provedla platbu dlužné částky O. Arnoldssonovi. Krom toho společnost Freeport AB tím, že se připojila do skupiny Freeport, údajně přijala závazek platby, který jí připadl.
- 26 Olle Arnoldsson tudíž usuzuje, že povinnost nacházející se v dohodě, svobodně přijatá Freeport AB, sice není nesmluvní povahy, nicméně spadá do smluvního vztahu. Dovojuje tak, že pro účely použití čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001 je žaloba podaná jak proti Freeport AB, tak proti Freeport žalobou zakládající se na smluvní odpovědnosti.
- 27 Komise má za to, že vnitrostátnímu soudu přísluší přezkoumat právní vztah existující mezi Freeport AB a O. Arnoldssonem za účelem určení, zda tento vztah může být posouzen jako smluvní. Tento soud se může opírat o všechny skutkové a právní okolnosti případu projednávaného v původním řízení za účelem zjištění, zda Freeport byla v okamžiku uzavření dohody statutárním orgánem nebo zmocněncem společnosti Freeport AB.
- 28 Komise nicméně usuzuje, že první položená otázka není relevantní pro výklad čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001, takže odpověď na tuto otázku je zbytečná.

29 Podle ní uvedená otázka totiž směřuje k tomu, zda čl. 6 bod 1 nařízení č. 44/2001 může být vykládán ve světle úvah nacházejících se v bodě 50 výše uvedeného rozsudku Réunion européenne a další. Skutkový a právní kontext sporu v původním řízení je přitom zcela odlišný od kontextu tohoto rozsudku. Na rozdíl od posledně uvedeného rozsudku, u nějž žaloba v původním řízení byla podána k soudu členského státu, kde ani jeden z žalovaných neměl bydliště nebo sídlo, sporu v původním řízení se použití čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001 týká, neboť O. Arnoldsson zahájil své řízení u švédského soudu, v jehož obvodu má Freeport AB své sídlo. Podle Komise bod 50 výše uvedeného rozsudku Réunion européenne a další představuje pouze připomenutí obecného pravidla, podle něhož výjimka ze zásady příslušnosti založené na místě bydliště nebo sídla žalovaného musí být vykládána restriktivním způsobem.

30 V případě, že by Soudní dvůr považoval za nezbytné odpovědět na první položenou otázku, Komise tvrdí, že rozdíl mezi žalobou, jejímž základem je smlouva, a žalobou, jejímž základem je deliktní odpovědnost, nevylučuje použití čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001, ale může být zohledněn vnitrostátním soudem v rámci posouzení podmínky vycházející z existence určitého stupně souvislosti mezi žalobami odůvodňujícího to, aby tyto žaloby byly vyšetřeny a bylo o nich rozhodnuto společně, aby se zabránilo možnosti dojít v oddělených řízeních k protichůdným soudním rozhodnutím.

Odpověď Soudního dvora

31 Podle ustálené judikatury v rámci spolupráce s vnitrostátními soudy zavedené článkem 234 ES přísluší Soudnímu dvoru, aby poskytl předkládajícímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. Z tohoto hlediska Soudnímu dvoru přísluší případně přeformulovat otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 23. března 2006, FCE Bank, C-210/04, Sb. rozh. s. I-2803, bod 21 a uvedená judikatura).

- 32 V tomto ohledu je namístě připomenout, že předkládající soud se táže, zda taková žaloba, jaká byla podána O. Arnoldssonem proti Freeport AB, je žalobou, jejímž předmětem je smlouva, přičemž tento soud vychází z předpokladu, podle něhož se čl. 6 bod 1 nařízení č. 44/2001 může uplatnit jedině v případě totožnosti právních základů žalob podaných proti různým žalovaným u soudů místa bydliště nebo sídla některého z nich.
- 33 V důsledku toho je třeba přezkoumat, zda je tento předpoklad v souladu s nařízením č. 44/2001, a to v podstatě posouzením toho, zda čl. 6 bod 1 tohoto nařízení se může uplatnit v případě, že žaloby podané proti více žalovaným u soudů místa bydliště nebo sídla některého z nich mají rozdílné právní základy.
- 34 V tomto ohledu příslušnost stanovená v článku 2 nařízení č. 44/2001, tedy příslušnost soudů členského státu, na jehož území má žalovaný své bydliště nebo sídlo, je obecnou zásadou a pouze jako výjimku z této zásady nařízení stanoví pravidla pro zvláštní příslušnost v taxativně vyjmenovaných případech, ve kterých žalovaný může nebo musí, podle okolností, být žalovaný u soudu jiného členského státu (viz rozsudek ze dne 13. července 2006, Reisch Montage, C-103/05, Sb. rozh. s. I-6827, bod 22 a uvedená judikatura).
- 35 Krom toho z ustálené judikatury vyplývá, že uvedená pravidla o zvláštní příslušnosti jsou vykládána úzce a nedovolují výklad, který přesahuje případy výslovně předvídané v nařízení č. 44/2001 (výše uvedený rozsudek Reisch Montage, bod 23 a uvedená judikatura).

- 36 Jak totiž vyplývá z jedenáctého bodu odůvodnění nařízení č. 44/2001, pravidla pro určení příslušnosti musí být vysoce předvídatelná a založená na zásadě, podle které je příslušnost obecně založena na místě bydliště nebo sídla žalovaného, a musí být na tomto základě vždy určitelná, kromě několika přesně určených případů, kdy předmět sporu nebo smluvní volnost stran opravňuje k použití odlišného určujícího hlediska.
- 37 Pokud jde o zvláštní příslušnost stanovenou v čl. 6 bodě 1 nařízení č. 44/2001, toto ustanovení stanoví, že je-li žalováno více osob společně, lze jednu z nich žalovat u soudu místa, kde má bydliště nebo sídlo některý jiný z žalovaných, za předpokladu, že „právní nároky jsou spojeny tak úzce, že je účelné je vyšetřit a rozhodnout o nich společně, aby se zabránilo možnosti dojít v oddělených řízeních k protichůdným soudním rozhodnutím“.
- 38 Ze znění čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001 nevyplývá, že totožnost právních základů žalob podaných proti jednotlivým žalovaným je součástí podmínek stanovených pro použití tohoto ustanovení.
- 39 Jak již bylo rozhodnuto pro použití čl. 6 bodu 1 Bruselské úmluvy, je třeba ověřit, zda existuje mezi jednotlivými žalobami podanými tímž žalobcem proti různým žalovaným takový vztah souvislosti, aby bylo účelné je vyšetřit a rozhodnout o nich společně, aby se zabránilo možnosti dojít v oddělených řízeních k protichůdným soudním rozhodnutím (viz výše uvedený rozsudek Kalfelis, bod 13).

- 40 Soudní dvůr měl příležitost upřesnit, že k tomu, aby rozhodnutí mohla být považována za rozporná, nestačí, že existuje rozdíl v řešení sporu, ale je ještě třeba, aby tento rozdíl spadal do rámce téže skutkové a právní situace (rozsudek ze dne 13. července 2006, Roche Nederland a další, C-539/03, Sb. rozh. s. I-6535, bod 26).
- 41 Vnitrostátnímu soudu přísluší, aby posoudil existenci vztahu souvislosti mezi jednotlivými žalobami, které k němu byly podány, to znamená nebezpečí, že v oddělených řízeních dojde k protichůdným soudním rozhodnutím, a v tomto ohledu zohlednil všechny nezbytné skutečnosti ze spisu, což jej případně, a aniž by to bylo pro posouzení nezbytné, může vést k zohlednění právních základů žalob podaných k tomuto soudu.
- 42 Tento výklad nelze zpochybnit na základě bodu 50 výše uvedeného rozsudku Réunion européenne a další.
- 43 Jak bylo správně zdůrazněno Komisí, uvedený rozsudek má rozdílný skutkový a právní kontext od sporu v původním řízení. Zprv se v tomto rozsudku jednalo o použití čl. 5 bodů 1 a 3 Bruselské úmluvy, a nikoliv o použití čl. 6 bodu 1 téže úmluvy.
- 44 Zadruhé se uvedený rozsudek na rozdíl od projednávané věci týkal souběhu zvláštní příslušnosti založené na čl. 5 bodu 3 Bruselské úmluvy za účelem rozhodnutí o žalobě, jejímž předmětem je delikt ní odpovědnost, a jiné zvláštní příslušnosti za účelem rozhodnutí o žalobě, jejímž předmětem je smlouva, s odůvodněním, že

existuje vztah souvislosti mezi oběma žalobami. Jinými slovy výše uvedený rozsudek Réunion européenne a další se týká žaloby, která byla podána u soudu členského státu, kde ani jeden z žalovaných v původním řízení neměl bydliště nebo sídlo, zatímco v projednávané věci byla ve sporu v původním řízení žaloba podána podle čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001 k soudu, kde má jeden z žalovaných v původním řízení své sídlo.

45 Právě v kontextu čl. 5 bodu 3 Bruselské úmluvy tedy Soudní dvůr mohl dojít k závěru, že v případě dvou žalob v rámci téhož řízení, které směřují proti různým žalovaným a z nichž jedna se zakládá na smluvní odpovědnosti a druhá na odpovědnosti deliktní, se nelze domnívat, že je mezi nimi dán vztah souvislosti (výše uvedený rozsudek Réunion européenne a další, bod 50).

46 Kdybychom připustili, že příslušnost založená na článku 5 nařízení č. 44/2001, která je zvláštní příslušností stanovenou v taxativně vyjmenovaných případech, by mohla sloužit jako základ pro rozhodnutí o dalších žalobách, jednalo by se o zásah do systematiky uvedeného nařízení. Naproti tomu, když se příslušnost soudu zakládá na článku 2 uvedeného nařízení, jako je tomu v případě sporu v původním řízení, případné použití čl. 6 bodu 1 téhož nařízení se stane možným, pokud jsou splněny podmínky uvedené v tomto ustanovení a na které se odkazuje v bodech 39 a 40 tohoto rozsudku, aniž by bylo nezbytné mít totožnost právních základů podaných žalob.

47 S přihlédnutím k úvahám, které předcházejí, je třeba na první otázku odpovědět, že čl. 6 bod 1 nařízení č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že skutečnost, že žaloby podané proti více žalovaným mají různé právní základy, není překážkou pro použití tohoto ustanovení.

Ke druhé otázce

- 48 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda použití čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001 předpokládá, že žaloba nebyla podána proti více žalovaným s jediným cílem odejmout některého z nich soudům členského státu, ve kterém má bydliště či sídlo.

Vyjádření předložená Soudnímu dvoru

- 49 Olle Arnoldsson a Komise zastávají názor, že zvláštní příslušnost stanovená v čl. 6 bodě 1 nařízení č. 44/2001 nepodléhá, na rozdíl od zvláštní příslušnosti stanovené v bodě 2 téhož článku, podmínce, podle níž žaloba nesmí být podána s jediným cílem odejmout některého žalovaného příslušnosti soudu místa jeho bydliště nebo sídla. Mají totiž za to, že podmínka stanovená v čl. 6 bodě 1 nařízení č. 44/2001 týkající se existence vztahu souvislosti mezi žalobami je dostatečně striktní, aby se zabránilo nebezpečí zneužití pravidel pro určení příslušnosti.
- 50 Freeport má naproti tomu za to, že toto nebezpečí odůvodňuje to, aby použití čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001 podléhalo téže podmínce, která je uvedena v bodě 2 téhož článku. Jednak tato posledně uvedená podmínka, podle níž je zakázáno zneužívat pravidla pro určení soudní příslušnosti stanovená uvedeným nařízením, je obecnou zásadou, kterou je třeba dodržovat rovněž při použití čl. 6 bodu 1 uvedeného nařízení. A krom toho použití takové podmínky je zejména odůvodněno zásadou právní jistoty a požadavkem, aby nebyla porušena zásada, podle níž žalovaný může být žalován pouze u soudu místa svého bydliště nebo sídla.

Odpověď Soudního dvora

- 51 Jak to správně uvedl předkládající soud, čl. 6 bod 1 nařízení č. 44/2001 výslovně neupravuje, na rozdíl od bodu 2 téhož článku, případ, v němž byla žaloba podána pouze proto, aby žalovaná osoba byla odňata soudu, který je pro ni příslušný. Komise k tomuto tématu uvedla, že při změně Bruselské úmluvy členské státy odmítly převzít tento případ, nacházející se v uvedeném bodě 2, do čl. 6 bodu 1, jelikož měly za to, že obecná podmínka existence vztahu souvislosti je objektivnější.
- 52 Je namístě připomenout, že poté, co uvedl případ, v němž by žalobce mohl podat žalobu proti více žalovaným s jediným cílem odejmout některého z nich soudům státu, kde má bydliště nebo sídlo, Soudní dvůr ve výše uvedeném rozsudku Kalfelis dospěl k závěru, že je pro vyloučení takové možnosti nezbytné, aby existoval vztah mezi žalobami podanými proti každému z žalovaných. Rozhodl, že pravidlo stanovené v čl. 6 bodě 1 Bruselské úmluvy se použije, když žaloby podané proti různým žalovaným mají souvislost při jejich podání, to znamená, je-li účelné je vyšetřit a rozhodnout o nich společně, aby se zabránilo možnosti dojít v oddělených řízeních k protichůdným soudním rozhodnutím.
- 53 Tento požadavek vztahu souvislosti tedy nevyplývá ze znění čl. 6 bodu 1 Bruselské úmluvy, ale byl z tohoto textu odvozen Soudním dvorem, aby se zabránilo tomu, že by výjimka ze zásady příslušnosti soudů státu bydliště nebo sídla žalovaného, která je stanovena v tomto ustanovení, mohla zpochybnit samou existenci této zásady (výše uvedený rozsudek Kalfelis, bod 8). Tento požadavek byl později potvrzen výše

uvedeným rozsudkem Réunion européenne a další (bod 48) a byl výslovně zakotven při přípravě znění čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001, které nastoupilo po Bruselské úmluvě (výše uvedený rozsudek Roche Nederland a další, bod 21).

- 54 Za těchto podmínek je na položenou otázku třeba odpovědět tak, že čl. 6 bod 1 nařízení č. 44/2001 se použije, když žaloby podané proti různým žalovaným mají souvislost při svém podání, to znamená, je-li účelné je vyšetřit a rozhodnout o nich společně, aby se zabránilo možnosti dojít v oddělených řízeních k protichůdným soudním rozhodnutím, aniž by bylo krom toho nezbytné zvlášť zjistit, že žaloby nebyly podány s jediným cílem odejmout některého z žalovaných soudům členského státu, kde má bydliště nebo sídlo.

Ke třetí otázce

- 55 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda je pravděpodobnost, že bude vyhověno žalobě podané proti žalovanému s bydlištěm nebo sídlem v témže státě, ve kterém se nachází soud, relevantní při přezkoumávání otázky nebezpečí protichůdných řešení zmíněného v čl. 6 bodě 1 nařízení č. 44/2001.

- 56 Z vysvětlení předkládajícího soudu nicméně vyplývá, že tato otázka byla položena, jelikož se vycházelo z předpokladu, podle něhož k tomu, aby existovala souvislost mezi více žalobami, tyto by musely mít též právní základ. Právě v tomto kontextu totiž Freeport uplatnila, že neexistovalo žádné nebezpečí protichůdných rozhodnutí, neboť podle švédského práva dohody nemohou zavazovat třetí osobu, aby provedla platbu, a že v důsledku toho žaloba směřující proti Freeport AB postrádá zákonný podklad.

- 57 Jak bylo přitom odpovězeno na první otázku, čl. 6 bod 1 nařízení č. 44/2001 lze použít v případě, že žaloby směřující proti jednotlivým žalovaným mají různé právní základy.
- 58 S přihlédnutím k této odpovědi není namístě na třetí otázku odpovědět.

K nákladům řízení

- 59 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 6 bod 1 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že skutečnost, že žaloby podané proti více žalovaným mají různé právní základy, není překážkou pro použití tohoto ustanovení.

- 2) **Článek 6 bod 1 nařízení č. 44/2001 se použije, když žaloby podané proti různým žalovaným mají souvislost při svém podání, to znamená, je-li účelné je vyšetřit a rozhodnout o nich společně, aby se zabránilo možnosti dojít v oddělených řízeních k protichůdným soudním rozhodnutím, aniž by bylo krom toho nezbytné zvlášť zjistit, že žaloby nebyly podány s jediným cílem odejmout některého z žalovaných soudům členského státu, kde má bydliště nebo sídlo.**

Podpisy.